

Matematické vety a ich dôkazy

Základy každej matematickej teórie tvoria **základné pojmy**, ktoré sú intuitívne jasné a názorné (napr. prirodzené číslo, reálne číslo, zlomok, bod, priamka, rovina, ...). **Tieto základné pojmy nedefinujeme**, ale pomocou nich definujeme ostatné pojmy, ktoré sa v teórii vyskytujú.

Niekoľko elementárnych tvrdení o vlastnostiach základných pojmov prijímame za **axiómy**. Základom logickej výstavby matematiky je súbor **axióm**, čo sú východiskové **matematické výroky**, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za **pravdivé a nedokazujú sa**. Slúžia na zavádzanie základných matematických pojmov.

Sústava axióm musí byť:

bezosporná - nemožno z nej vyvodiť výrok a zároveň jeho negáciu

nezávislá – nemožno vyvodiť jednu axiómu z ostatných axióm

úplná – zo sústavy axióm sa dá vyvodiť pravdivosť alebo nepravdivosť ľubovoľného matematického výroku, ktorý nie je axiómou.

Príklady na axiómu:

- **Priamka** je jednoznačne určená dvomi rôznymi bodmi.
- **Rovina** je jednoznačne určená tromi rôznymi bodmi, ktoré neležia na jednej priamke.
- **Peanove axiómy:**

Prvá skupina axióm

Existuje množina N (prirodzené čísla) s nasledujúcimi vlastnosťami:

1. Ku **každému** číslu $n \in N$ existuje jediný **následník** $n' \in N$ čísla n , pre ktorý platí: $n' = n + 1$
2. Len jedno číslo **nie je následníkom** žiadneho prirodzeného čísla; toto číslo označujeme **0** a **nazývame číslo nula**, následník nuly označujeme **1** a nazývame číslo jedna atd.
3. Každé dve rôzne prirodzené čísla majú rôznych následníkov.

Druhá skupina axióm - súčet prirodzených čísel

Ku **každým dvom** prirodzeným číslam $m, n \in N$ existuje číslo: $m + n$ nazývané **súčet čísel m a n** , pričom platí:

1. $m + 0 = m$, pre každé $m \in N$,
2. $m + n' = (m + n)'$, pre každé dve $m, n \in N$.

Tretia skupina axióm - súčin prirodzených čísel

Ku **každým dvom** prirodzeným číslam $m, n \in N$ existuje číslo: $m \cdot n$ nazývané **súčin čísel m a n** , pričom platí:

1. $m \cdot 1 = m$, pre každé $m \in N$,
2. $m \cdot n' = (m \cdot n) + m$, pre každé dve $m, n \in N$.

Giuseppe Peano (1858 - 1932) bol taliansky matematik, filozof a logik. Bol jedným zo zakladateľov matematickej logiky a výrazne sa podieľal tiež na vzniku teórie množín. Vytvoril štandardnú **axiomatizáciu** štruktúry prirodzených čísel po ňom pomenovanú Peanove axiómy. Väčšinu svojho profesionálneho života strávil na Turínskej univerzite.

Na zavedenie ďalších matematických pojmov slúžia **definície**, ktoré stanovujú nový pojem a určujú jeho charakteristické vlastnosti pomocou základných pojmov, príp. už zavedených pojmov.

Príklady na definíciu:

- **Kružnica** je množina všetkých bodov ležiacich v rovine, ktoré majú od určeného bodu (stred) rovnakú vzdialenosť.
- Prirodzené číslo d delí prirodzené číslo n práve vtedy, ak **existuje** prirodzené číslo k s vlastnosťou $n = k \cdot d$. Tento fakt zapisujeme $d \mid n$. Číslo d nazývame **deliteľom čísla n** a číslo n **násobkom čísla d** .
- Každé prirodzené číslo, ktoré má **len dvoch rôznych deliteľov**, číslo 1 a **samo seba**, sa nazýva **prvočíslo**.

Budovať, rozvíjať, zdokonaľovať teóriu, znamená odhaľovať stále nové pravdivé tvrdenia o vlastnostiach základných pojmov a ďalších definovaných pojmov, pričom najčastejšie postupujeme tak, že sformulujeme **hypotézu**, t. j. výrok, ktorého pravdivosťnú hodnotu zatiaľ (v danom čase) nepoznáme, a potom sa snažíme hypotézu dokázať, alebo vyvrátiť.

Dôkazom ľubovoľného tvrdenia (vety) V rozumieme postupnosť logických úvah, ktoré ukazujú, že platnosť tvrdenia V logicky vyplýva z platnosti prijatých axiém a z tvrdení, ktoré už boli skôr dokázané.

Deduktívnosť výstavby matematických teórií je v tom, že každé tvrdenie (vetu), ktoré chceme do teórie začleniť, musí byť najskôr dokázané (jedinou výnimkou sú axiómy).

Matematická veta je pravdivý matematický výrok, ktorý sa dá logicky odôvodniť z axiém, definícií a už dokázaných viet. Vety slúžia na budovanie matematickej teórie aj na využitie matematických poznatkov v praxi.

Mnohé matematické vety sú vyjadrené v tvare **implikácií** ($A(x) \Rightarrow B(x)$) alebo v tvare **ekvivalencií** ($A(x) \Leftrightarrow B(x)$).

Rozlišujeme vety: **existenčné** a **všeobecné**.

Existenčná veta má tvar existenčného výroku: Existuje také $x \in D$, že platí $V(x)$.

Príklad na existenčnú vetu: *Existuje záporné reálne číslo, ktoré je menšie ako -5 .*

Všeobecná veta má tvar všeobecného výroku: Pre každé $x \in D$ platí $V(x)$.

Príklad na všeobecnú vetu: *V každom rovnobežníku sa uhlopriečky navzájom rozpolujú.*

Pre všeobecnú vetu v tvare implikácií zavádzame pojmy ako obrátená, obmenená a negácia vety.

Všeobecná veta je v tvare: $A(x) \Rightarrow B(x)$

Obmenená veta je v tvare: $B'(x) \Rightarrow A'(x)$

Obrátená veta: $B(x) \Rightarrow A(x)$

Negácia vety - implikácie: $A(x) \wedge B'(x)$

Príklady na jednotlivé typy viet:

Veta: Pre každé $n \in \mathbb{N}$: $2/n \Rightarrow 2/n^2$

Obmenená veta: Pre každé $n \in \mathbb{N}$: $2 \text{ nedelí } n^2 \Rightarrow 2 \text{ nedelí } n$

Obrátená veta: Pre každé $n \in \mathbb{N}$: $2 / n^2 \Rightarrow 2 / n$

Negácia vety: Existuje $n \in \mathbb{N}$: $2/n \wedge 2 \text{ nedelí } n^2$

Platnosť (pravdivosť) matematických viet pomocou axióm, definícií a už dokázaných viet sa overuje **dôkazmi matematických viet**.

Ak je veta v tvare implikácie $A(x) \Rightarrow B(x)$, kde **A** je **predpoklad** a **B** je **dôsledok**, potom túto vetu vieme dokázať 4 typmi dôkazov:

- Priamy dôkaz
- Nepriamy dôkaz
- Dôkaz sporom
- Dôkaz matematickou indukciou

1. **Priamy dôkaz** implikácie $A \Rightarrow B$. Vychádzame z predpokladu implikácie **A** a priamym reťazcom implikácií $B_1, B_2, B_3, \dots, B$, kde $B_1, B_2, B_3, \dots, B_3$ sú axiómy alebo dokázané tvrdenia a **B** je **záver**.

Podstata priameho dôkazu, spočíva vo vytvorení akéhosi reťazca implikácií $A \Rightarrow B_1, B_1 \Rightarrow B_2, \dots, B_k \Rightarrow B$ a následného logického záveru: $A \Rightarrow B$.

Pravda, nebýva to vždy také jednoduché a často musíme dlhšie implikácie $A_i \Rightarrow A_{i+1}$ nahradit' implikáciami typu $(A_i \wedge C_i) \Rightarrow A_{i+1}$, kde C_i je nejaká vhodná veta, už predtým dokázaná, alebo nejaké "samozrejmé" tvrdenie, alebo vhodná konjunkcia niekoľkých už predtým dokázaných viet a podobne.

Príklad 1: Veta: **Druhá mocnina nepárneho čísla je číslo nepárne.**

Dôkaz: Preformulujme danú vetu - tvrdenie tak, aby malo tvar implikácie:
 $\forall n \in \mathbb{N}: n \text{ je nepárne číslo} \Rightarrow n^2 \text{ je nepárne číslo} \quad [\forall n \in \mathbb{N}: A(n) \Rightarrow B(n)]$

$A(n) : n \text{ je nepárne číslo} \Rightarrow B_1(n): n=2k+1, k \in \mathbb{N}_0 \Rightarrow B_2(n): n^2 = (2k+1)^2 \Rightarrow$
 $B_3(n): n^2 = 4k^2+4k+1 \Rightarrow B_4(n): n^2 = 2(2k^2+2k)+1 \Rightarrow B_5(n): n^2 = 2k+1, k \in \mathbb{N}_0 \Rightarrow$
B(n): n^2 je nepárne číslo

Príklad 2: Veta: *Ak n je párne číslo, tak aj n^2 je párne číslo.* $\sim \forall n \in \mathbb{N}: 2|n \Rightarrow 2|n^2$

Dôkaz: $A(n): 2|n \Rightarrow B_1(n): n=2k, k \in \mathbb{N} \Rightarrow B_2(n): n^2 = (2k)^2 \Rightarrow B_3(n): n^2 = 4k^2 \Rightarrow B_4(n): n^2 = 2(2k^2) \Rightarrow B_5(n): n^2 = 2k, k \in \mathbb{N} \Rightarrow B(n): 2|n^2$

2. **Nepriamy dôkaz** používame najmä na dôkaz implikácie $A \Rightarrow B$. Postupujeme tak, že najskôr vytvoríme *obmenu implikácie* $B' \Rightarrow A'$ a túto dokazujeme priamo. $B' \Rightarrow B_1 \Rightarrow B_2 \Rightarrow \dots \Rightarrow B_n \Rightarrow A'$. Využívame skutočnosť, že implikácia a jej obmena majú vždy rovnakú pravdivostnú hodnotu, a preto namiesto implikácie môžeme dokazovať jej obmenu.

Príklad 3: Veta: *Ak n^2 je párne číslo, tak aj n je párne číslo.* $\sim \forall n \in \mathbb{N}: 2|n^2 \Rightarrow 2|n$

Obmena vety: $\forall n \in \mathbb{N}: 2 \text{ nedelí } n \Rightarrow 2 \text{ nedelí } n^2$

Dôkaz: $A(n): 2 \text{ nedelí } n \Rightarrow B_1(n): n=2k+1, k \in \mathbb{N}_0 \Rightarrow B_2(n): n^2 = (2k+1)^2 \Rightarrow B_3(n): n^2 = 4k^2+4k+1 \Rightarrow B_4(n): n^2 = 2(2k^2+2k)+1 \Rightarrow B_5(n): n^2 = 2k+1, k \in \mathbb{N}_0 \Rightarrow B(n): 2 \text{ nedelí } n^2$

3. **Dôkaz sporom** vety $A \Rightarrow B$ sa robí tak, že sa daná implikácia *neguje* a pomocou reťazca implikácií sa dospeje k logickému sporu. Hovoríme, že sme prišli k sporu. Zo sporu vyplýva, že negované tvrdenie neplatí a teda musí platiť pôvodná veta.

Príklad 4: Veta: $\forall n \in \mathbb{N}: 2|n \Rightarrow 2|n^2$

Negácia vety: $\exists n \in \mathbb{N}: 2|n \wedge 2 \text{ nedelí } n^2$

Dôkaz: $A(n): 2|n \Rightarrow B_1(n): n=2k, k \in \mathbb{N} \Rightarrow B_2(n): n^2 = (2k)^2 \Rightarrow B_3(n): n^2 = 4k^2 \Rightarrow B_4(n): n^2 = 2(2k^2) \Rightarrow B_5(n): n^2 = 2k, k \in \mathbb{N} \Rightarrow B(n): 2|n^2 - \text{SPOR s predpokladom, že } 2 \text{ nedelí } n^2$, t.j. negovaná veta je nepravdivá $\sim$ pôvodná veta je *pravdivá*.

Príklad 5: Veta: *Druhá odmocnina z 2 je iracionálne číslo.* $\sim \sqrt{2} \notin \mathbb{Q}$

Negácia vety: $\sqrt{2} \in \mathbb{Q}$

Definícia: Číslo a je *racionálne* práve vtedy, ak sa dá zapísať v tvare zlomku $\frac{m}{n}$,

kde $m \in \mathbb{Z} \wedge n \in \mathbb{N}$.

Dôkaz: *Nech* $\sqrt{2} \in \mathbb{Q} \Rightarrow \sqrt{2} = \frac{m}{n} \wedge$ čísla m a n sú *nesúdeliteľné* $\Rightarrow m = \sqrt{2} \cdot n \Rightarrow m^2 = 2 \cdot n^2 \Rightarrow 2 | m^2 \Rightarrow 2 | m$ (príklad 3) $\Rightarrow m = 2 \cdot k$ ... dosadením do $m^2 = 2 \cdot n^2 \Rightarrow 4 \cdot k^2 = 2 \cdot n^2 \Rightarrow n^2 = 2 \cdot k^2 \Rightarrow 2 | n$ ... $2 | m \wedge 2 | n \sim$ čísla m a n sú *súdeliteľné*, t.j. dospeli sme k *sporu*, na základe čoho *predpoklad – negovaná veta je nepravda*, t.j. *veta je pravdivá*.

Príklad 6: Veta: *Všetkých prvočísel je nekonečne veľa.*

Negácia vety: *Existuje konečný počet prvočísel.*

Dôkaz: *Nech* $p_1, p_2, \dots, p_k$ sú všetky prvočísla.

Utvorme prirodzené číslo: $n = p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_k + 1$. Číslo n nie je deliteľné žiadnym prvočíslom p_i , $i = 1, 2, \dots, k$ (lebo pri delení týmito prvočíslami vždy vzniká zvyšok 1), preto dané číslo je prvočíslom rôzne od všetkých p_i alebo je deliteľné niektorým ďalším prvočíslom.

Je to však spor s predpokladom, že prvočísel je konečne veľa, tak že prvočísel je nekonečne veľa.

4. **Dôkaz matematickou indukciou** pre vetu typu: Pre každé $n \in \mathbb{N}$ platí $V(n)$ realizujeme v dvoch krokoch.

1. krok: Dokážeme platnosť tvrdenia pre $n = 1$, resp. pre najmenší prvok z uvažovanej množiny. Z prvého kroku vyplýva, že existuje aspoň jedno také $n = n_0$, pre ktoré **platí tvrdenie $V(n)$ - indukčný predpoklad**

2. krok: = **indukčný** – Dokazujeme implikáciu: Ukážeme, že ak tvrdenie platí pre $n = k$ (viď indukčný predpoklad), potom platí aj pre $n = k + 1$

Pre každé $n \in \mathbb{N}$ platí: z indukčného predpokladu - platnosti $V(n)$ dokážeme, že platí aj $V(n+1)$. Tým je tvrdenie $V(n)$ dokázané, pretože po dôkaze kroku 2 platí: Ak platí $V(1)$ potom platí aj $V(2)$, ak platí $V(2)$ potom platí aj $V(3)$, ..., t.j. $V(n)$ platí $\forall n \in \mathbb{N}$.

Dôkaz matematickou indukciou sa často používa pri *radoch* a *postupnostiach*.

Príklad 7: Veta: *Pre súčet prvých n po sebe idúcich prirodzených čísel platí:*

$$1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n \cdot (n+1)}{2}$$

Dôkaz: **1. krok:** pre $n = 1$: $1 = \frac{1 \cdot 2}{2}$ ... $1 = 1$ ... platí

2. krok: veta platí pre $n = k$ ... $k = 1$

Je potrebné zistiť – dokázať, že platí aj pre $n = k + 1$:

$$\begin{aligned} 1 + 2 + 3 + \dots + k + k + 1 &= \frac{k \cdot (k+1)}{2} + k + 1 = \frac{k \cdot (k+1) + 2 \cdot (k+1)}{2} = \\ &= \frac{(k+1)(k+2)}{2} \end{aligned}$$

Ak v rovnosti vety dosadíme za n výraz $k + 1$, dostaneme získanú rovnosť $\Rightarrow$ **veta je pravdivá.**

Ak je veta v tvare **ekvivalencie** $A(x) \Leftrightarrow B(x)$, potom túto vetu dokazujeme v dvoch smeroch:

1. $A(x) \Rightarrow B(x)$

2. $B(x) \Rightarrow A(x)$

Dôkazy o deliteľnosti

Definícia: Prirodzené číslo a je deliteľné prirodzeným číslom b práve vtedy, ak existuje prirodzené číslo k s vlastnosťou $a = b.k$. Číslo b je **deliteľom** čísla a .

Priamy dôkaz

Príklad 8: Veta: *Pre každé prirodzené číslo n platí, že číslo 3 je deliteľom čísla $n^3 + 2n$* ~
 $\forall n \in \mathbf{N}: 3 \mid n^3 + 2n$

Dôkaz: Množinu všetkých prirodzených čísel z hľadiska deliteľnosti číslom 3 je možné rozdeliť na 3 disjunktné podmnožiny obsahujúce čísla tvaru :

$n = 3k$, $n = 3k + 1$ alebo $n = 3k + 2$. Dosadením týchto možností do výrazu $n^3 + 2n$ dostaneme:

$$n^3 + 2n = (3k)^3 + 2.3k = 27k^3 + 6k = 3.(9k^3 + 2k) = 3.a, a \in \mathbf{N}, \text{ t.j. } 3 \mid n^3 + 2n$$

$$n^3 + 2n = (3k + 1)^2 + 2.(3k + 1) = 27k^3 + 27k^2 + 9k + 1 + 6k + 2 = 3.(9k^3 + 9k^2 + 5k + 1) = 3.b, b \in \mathbf{N}, \text{ t.j. } 3 \mid n^3 + 2n$$

$$n^3 + 2n = (3k + 2)^2 + 2.(3k + 2) = 27k^3 + 54k^2 + 36k + 8 + 6k + 4 = 3.(9k^3 + 18k^2 + 14k + 4) = 3.c, c \in \mathbf{N}, \text{ t.j. } 3 \mid n^3 + 2n$$

Vo všetkých troch prípadoch je číslo 3 deliteľom čísla $n^3 + 2n$, t.j. platí to pre $\forall n \in \mathbf{N}$.

Príklad 9: Veta: *Pre každé prirodzené číslo n platí, že číslo 12 je deliteľom čísla $n^5 - n^3$* ~
 $\forall n \in \mathbf{N}: 12 \mid n^5 - n^3$

Dôkaz: Aj v tomto prípade by sme mohli množinu všetkých prirodzených čísel z hľadiska deliteľnosti číslom 12 rozdeliť na 12 disjunktných podmnožín obsahujúce čísla tvaru :

$n = 12k$, $n = 12k + 1$, $n = 12k + 2$, ... $n = 12k + 11$ a postupovať ako v príklade č. 7.

Niekedy je výhodnejšie uplatniť aj iný možný a jednoduchší spôsob:

$$n^5 - n^3 = n^3(n^2 - 1) = n^3(n-1)(n+1) = n^2(n-1).n.(n+1)$$

Je potrebné dokázať, že tento výraz je deliteľný číslom 12, t.j. 3-mi aj 4-mi.

1) **deliteľnosť 3:** Výraz obsahuje súčin troch po sebe idúcich prirodzených čísel, t.j. aspoň jedno z nich bude **deliteľné 3-mi** a preto 3-mi je **deliteľný** aj celý výraz (možnosť dôkazu aj využitím $n = 3k$, $n = 3k+1$, $n = 3k+2$)

2) **deliteľnosť 4:** Ak je n párne, t.j. $n=2k$, potom výraz je $4k^2(2k-1)2k(2k+1)$, t.j. je **deliteľný štyrmi**.

Ak je n nepárne, t.j. $n=2k+1$, výraz bude $(2k+1)^2(\underline{2k})(2k+1)(\underline{2k+2}) = 4.(2k+1)^2(\underline{k})(2k+1)(\underline{k+1})$, t.j. je **deliteľný štyrmi**.

V oboch prípadoch je výraz **deliteľný štyrmi**.

Záver: **Výraz je deliteľný 3-mi aj 4-mi a teda aj 12-timi.**

Poznámka: Deliteľnosť štyrmi čísla tvaru $n^2(n-1).n.(n+1)$ môžeme zdôvodniť aj spôsobom:

Ak n je párne ~ $n = 2k$, potom $n^2 = 4k$, t.j. je deliteľné štyrmi.

Ak n je nepárne ~ $n = 2k + 1$, potom $(n-1).(n+1) = 2k.(2k + 2) = 4.k.(k+1)$, t.j. je deliteľné štyrmi.

„ Aj v tom je krása matematiky. “

Stručná ukážka výstavby matematickej teórie:

A: Axióma: Ku *každému* číslu $n \in N$ existuje jediný **následník** $n' \in N$ čísla n , pre ktorý platí: $n' = n + 1$ . ... určenie množiny prirodzených čísiel.

B: Definícia: Prirodzené číslo d delí prirodzené čísla n práve vtedy, ak *existuje* prirodzené číslo k s vlastnosťou $n = k \cdot d$. Tento fakt zapisujeme $d \mid n$.

Definícia: Ak pre $n \in N$ platí $2 \mid n$, číslo n nazývame **párne**. V opačnom prípade číslo n nazývame **nepárne**.

Definícia: Každé prirodzené číslo, ktoré má *len dvoch rôznych deliteľov*, číslo 1 a *samo seba*, sa nazýva **prvočíslo**.

C: Hypotéza: Existuje *aspoň desať* rôznych dvojíc **nepárnych** prirodzených čísiel, ktorých **súčet** je **párne** číslo.

Vo veľmi krátkom čase je možné overiť, že je to **pravdivý výrok**.

Hypotéza: $\forall n \in N: 2^n + 1$ je **prvočíslo** : $n = 1 \dots 2^1 + 1 = 3 \dots$ **áno**
 $n = 2 \dots 2^2 + 1 = 5 \dots$ **áno**
 $n = 3 \dots 2^3 + 1 = 9 \dots$ **NIE**

Za krátky čas je možné overiť, že je to **nepravdivý výrok**, nakoľko *existuje* také prirodzené číslo, pre ktoré to **NEPLATÍ**.

Hypotéza: **Súčet ľubovoľných** dvoch **nepárnych** prirodzených čísiel je **párne** číslo.

Aj po preverení 10^9 takýchto súčtov **nemôžeme** na základe získaných výsledkov prehlásiť, že sa jedná o pravdivý výrok. Je to stále hypotéza.

D: Dôkaz: Nech m a n sú dve **ľubovoľné prirodzené nepárne čísla**, t.j. platí:

$$m = 2 \cdot a + 1 \wedge n = 2 \cdot b + 1, a, b \in N. \text{ Potom } m + n = (2 \cdot a + 1) + (2 \cdot b + 1) \dots \\ \dots m + n = 2 \cdot a + 2 \cdot b + 2 = 2 \cdot (a + b + 1) = 2 \cdot c \wedge c \in N \Rightarrow \underline{\underline{2 \mid (m + n)}}$$

Na základe získaného výsledku je možné prehlásiť, že **tretia hypotéza** je **pravdivý výrok**.

E: Veta: Takéto **pravdivé výroky** v matematike nazývame **vety**.

Úlohy - súhrn:

1. Dokážte, že $\forall n \in \mathbb{N}$ platí, že čísla 2; 3; 6 sú deliteľmi $n^3 + 11n$.
2. Pomocou premennej n zapíšete **pät' za sebou** idúcich prirodzených čísel.
Dokážte, že súčin týchto čísel je deliteľný 2; 3; 4; 5; 10; 15; 30; 60; 120.
3. Dokážte, že $\forall n \in \mathbb{N}$ platí: a/ 4 delí $n^4 + 3n^2$
b/ 12 delí $n^4 - n^2$
c/ 30 delí $n^5 - n$
d/ 4 delí $n^4 - n^2$
4. Dokážte, že $\forall n \in \mathbb{N}$ platí: a/ Ak 3 delí $n^2 + 2$, tak 3 nedelí n .
b/ Ak 10 delí $n^2 + 6$, tak 5 nedelí n .
c/ Ak 3 nedelí $n^4 + 2$, tak 3 delí n .
d/ Ak n^2 je nepárne, tak n je nepárne.
e/ Ak 5 delí $n^2 + 1$, tak 10 nedelí n .
f/ Ak 3 nedelí $n^4 - 1$, tak 3 delí n .
5. Rozhodnite, či $\forall n \in \mathbb{N}$ platí: a/ Ak n^2 je deliteľné 3, tak aj n je deliteľné 3.
b/ Ak n^2 je deliteľné 11, tak je deliteľné aj 11^2 .
6. Dokážte, že $\forall n \in \mathbb{N}$ platí: $1 \cdot 2 + 2 \cdot 3 + \dots + n \cdot (n+1) = \frac{n \cdot (n+1) \cdot (n+2)}{3}$
7. Dokážte, že odmocniny z čísel 3; 5; 7 sú iracionálne čísla.